

F. t. l. vedr. straffeloven, retsplejeloven og våbenloven

Sådanne særlige tilfælde kan bl.a. tænkes at foreligge i sager om kriminalitet, der begås af en flerhed af personer. Her kan det f.eks. være af betydning, at ransagning kan gennemføres mod enkelte mistænkte uden umiddelbar underretning af disse med henblik på, at det bliver muligt at hemmeligholde den igangværende efterforskning også for de øvrige involverede, indtil der er grundlag for iværksætte anholdelse af samtlige.

Det er også Justitsministeriets opfattelse, at det er vanskeligt at begrunde, at domstolene kan tillade rumaflytning – der forudsætter, at aflytningsudstyr installeres hemmeligt f.eks. i en lejlighed – mens det er udelukket at foretage en ransagning uden underretning.

Det forekommer også mindre forståeligt, at undersøgelse af en container under forsendelse uden underretning kan tillades efter reglerne om brevåbning, mens en tilsvarende undersøgelse af en container, der ikke (længere) er under forsendelse, ikke vil kunne tillades efter reglerne om ransagning, jf. det ovenfor under pkt. 5.1.2. nævnte eksempel fra praksis.

Den manglende mulighed for at foretage hemmelig ransagning kan endvidere medføre, at politiet i stedet må foretage rum- eller telefonaflytning, der foregår over længere tid, og som oftest vil være væsentligt mere indgribende end en kortvarig undersøgelse af en lokalitet.

Justitsministeriet er på den baggrund enig med Strafferetsplejeudvalgets flertal i, at hemmelig ransagning i særlige tilfælde kan være nødvendig af hensyn til efterforskningen.

I praksis findes behovet for hemmelig ransagning især i sager om grov narkotikakriminalitet, som oftest begås af flere personer i forening, og hvor det kan være nødvendigt at hemmeligholde en ransagning, f.eks. for at kunne anholde ikke kun den kurer, der har indsmuglet et parti narkotika, men også de bagmænd, som står bag indsmuglingen.

I visse drabssager kan hemmelig ransagning også tænkes at være påkrævet, især når flere personer i forening har planlagt og begået et drab. Det forudsættes, at bestemmelserne om hemmelig ransagning kun vil blive anvendt i få helt specielle drabssager. Det vil kunne dreje sig om planlagte likvideringer, hvor en åbenlys ransagning vil ødelægge efterforskningen.

Justitsministeriet finder på denne baggrund, at hemmelig ransagning bør kunne ske i de tilfælde af alvorlig kriminalitet, hvor adgangen vil være have størst betydning i praksis. Det foreslås derfor, at der skal kunne ske hemmelig ransagning i sager om overtrædelse af straffelovens § 237 om manddrab og § 191 om grove narkotikaforbrydelser.

Hemmelig ransagning skal endvidere som i Strafferetsplejeudvalgets lovudkast kunne ske i sager om forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13 om forbrydelse mod statens sikkerhed, statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, hvilket også mindretallet i Strafferetsplejeudvalget gik ind for.

Det indebærer, at hemmelig ransagning kan gennemføres under følgende betingelser:

For det *første* skal de almindelige betingelser for ransagning være opfyldt.

For det *andet* skal det være af afgørende betydning, at ransagningen foretages hemmeligt.

For det *trede* skal der være tale om en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13 eller en overtrædelse af straffelovens §§ 191 eller 237.

For det *fjerde* skal de processuelle regler for rumaflytning være opfyldt. Det indebærer, at retten skal træffe afgørelse om ransagningen eller godkende denne efterfølgende, og at der i alle tilfælde skal beskikkes en advokat for den, som indgrebet vedrører. Endvidere skal der gives underretning om indgrebet, når det kan ske uden at skade efterforskningen. I øvrigt gælder en indberetningspligt til Justitsministeriet, hvis politiet har foretaget ransagning, som retten ved den efterfølgende forelæggelse ikke finder burde have været iværksat.

I øvrigt bemærkes for det *femte*, at Justitsministeriet i forhold til lovudkastet i Strafferetsplejeudvalgets betænkning som følge af et ønske herom fra Danmarks Radio og TV2 yderligere har fastsat en regel om, at hemmelig ransagning ikke kan gennemføres hos personer, der er omfattet af reglerne i retsplejelovens § 170 om vidneudelukkelse eller § 172 om vidnefritagelse (præster, læger, advokater, journalister).

For så vidt angår *beslaglæggelse under en hemmelig ransagning* bemærkes, at det normalt ikke vil være muligt at holde et sådant indgreb hemmeligt for den, det er rettet imod. Efter beslaglæggelsen mangler der således en eller flere genstande hos den pågældende.

Justitsministeriet er imidlertid bekendt med, at det er forekommet, at også beslaglæggelse i et vist omfang er gennemført hemmeligt, herunder i forbindelse med efterforskningen i narkotikasager, hvor der f.eks. kan ske udskiftning af narkotika med et ufarligt pulver. En sådan udskiftning af stoffet er i princippet en beslaglæggelse. Hjemmelen til at hemmeligholde sådan beslaglæggelse findes i dag i § 748, stk. 1, 2. pkt., sammenholdt med § 748, stk. 5-6. Efter disse bestemmelser skal sigtede ikke underrettes om retsmøder med henblik på at opnå rettens forudgående kendelse om beslaglæggelse, ligesom retten på begæring kan bestemme, at sigtede ikke skal under-